

Obsah:**Bezmála tereziánské číslo***(úvodník – P. Gorazd Cetkovský, O.Carm.)* 1**Dokument „Pro Vás jsem se narodila“ (1. část)***Generální kapitula řádu bosých karmelitánek (2009)* 2**Terezie od Ježíše: Odvaha a humor, ženskost a svoboda***Juan Antonio Marcos, OCD (Madrid)* 7**Ještě jedna modlitba k Marii, Matce naděje***(Zpracoval P. Gorazd, O.Carm.)* 17

Bezmála tereziánské číslo

Převážná většina stránek tohoto čísla časopisu Karmel, které nyní berete do ruky, se věnuje odkazu svaté Terezie od Ježíše. A je to dobře, protože řád bosých bratří Panny Marie z hory Karmel s prozíravým předstihem vyvolal iniciativu několikaleté přípravy na pětisté výročí narození této významné karmelitky, světice a učitelky církve. Připojit se jsou zváni všichni, jež nauka svaté Terezie oslovila a kteří se s ní chtějí takto seznámit ještě více.

Naším časopisem dosud tento impuls zůstával opomenut. Otiskujeme tedy nyní první část dokumentu „Pro vás jsem se narodila,“ jímž byla příprava jubilea vyhlášena a zároveň byl navržen její průběh. Pokračování dokumentu uveřejníme v následujících číslech našeho časopisu. Poněvadž však již nyní máme časový skluz (dokument rozvrhuje přípravu počínaje od října 2009) a poněvadž návod, jak přitom postupovat, přináší až závěrečná část textu, uveďme znění dvou dotyčných článků, nadepsaných: *Konkrétní návrhy*, již na tomto místě:

38. Číst každý rok, od 15. října 2009 do téhož data roku 2014, jak osobně, tak v komunitě, jedno z děl svaté matky Terezie od Ježíše, s pomocí průvodce vypracovaného komisi, jež bude k tomu jmenována definitoriem. Tam, kde je to možné, bude komunitní četba doplněna slavením, týdny spirituality, mezioborovými kongresy o jejích dílech, atd. V každém případě se budou v jednotlivých oblastech konat každoroční setkání za účelem sdílení a zhodnocení výsledků projektu.
39. Řád četby tereziánských děl bude následující: *Kniha života* (2009-2010), *Cesta dokonalosti* (2010-2011), *Kniha o založeních* (2011-2012), *Vnitřní hrad* (2012-2013), *Duchovní relace*, *Básně a Dopisy* (2013-2014).

Všechny, kdo by se chtěli na jubileum svaté Terezie připravovat intenzivněji a mají zájem o další pomůcky a texty, odkazujeme na webové stránky bosých karmelitánů:

http://www.klasterslany.cz/texty/Terezianske_vyroci.htm

<http://www.pervoisnonata.com/index.php>

Dále v tomto čísle časopisu Karmel najdete upravený přepis přednášky, která zazněla 23. 5. 2009 v Praze v rámci tradičního Dne spirituality, pořádaného bosými karmelitány. Rozhodli jsme se uveřejnit ji souvisle v jediném čísle časopisu. A třetí článek – jediný „netereziánský“ – je opatřen krátkým úvodem přímo ve svém textu.

Přeji Vám požehnanou četbu!

Svatá Terezie od Ježíše, oroduj za nás!

P. Gorazd Cetkovský, O.Carm.

Dokument

1. část „Pro Vás jsem se narodila“

„JSEM VAŠE, PRO VÁS JSEM SE NARODILA, CO SE MNOU UDĚLÁTE?“

Návrh na přípravu oslav pětistého výročí narození svaté Terezie od Ježíše (2015)

PŘEDMLUVA

Je pro mě velkou radostí, že mohu doprovodit několika řádky tento dokument, určený k přípravě oslavy pětistého výročí narození svaté Terezie od Ježíše, zasílaný do všech mužských i ženských komunit našeho řádu. Jsem přesvědčen, že za volbou absolvovat zde předkládanou cestu formace stojí blahodárné a osvěčující působení Ducha Páně, který podnítl k tomuto úsilí nejprve mého předchůdce, otce Luise Aróstegui, od něhož pochází prvotní intuice, a následně spolubratry shromážděné na 90. generální kapitule, kteří přijali text, jenž nyní dostáváte k dispozici.

Bohatý obsah tohoto dokumentu nabízí – ve chvályhodně stručné podobě – dvojí pomoc k porozumění naší svaté matce. Jednak zasazuje její zkušenosti do historického kontextu a jednak předkládá výběr tematických okruhů, zvláště aktuálních a důležitých pro naši dobu. Teoretická perspektiva se v posledku konkretizuje v sérii návrhů jednání, které je možné realizovat na různých

ných úrovních. Avšak nejdůležitější podnět lze vyjádřit v jediném prostém imperativu: znovu pozorně čtme svatou Terezií! Naučme se každodenně se živit jejím slovem a být v její společnosti!

Musí být jasné, že když mluvíme o přípravě oslavy výročí narození sv. Terezie, nemyslíme přímo na organizování liturgických slavností, na kulturní události nebo na pastorační iniciativy. Nelze zploštit veškerý program života celého řádu, a to během celých šesti let, na přípravy a organizování tohoto typu. Příprava, kterou měla na mysli generální kapitula, je především osobní a komunitní a spočívá v obnoveném kontaktu mezi námi a naší svatou matkou. K tomu může dojít jedině v tichu vlastní cely (srov. Mt 6,6) a ve vzájemném sdílení slova v prostředí důvěry a prostoty, během komunitních setkání bratří a sester. Na hloubce tohoto kontaktu, na jeho trvání a intenzitě, bude záležet možnost autentické obnovy, kterou řád potřebuje: znovu oživit vlastní charismatickou identitu, a to způsobem, který nese znamení naší doby a přijímá její těžkosti. Bez návratu k ustavující zkušenosti našeho povolání, nemůžeme mít jistá kritéria, na jejichž základě bychom činili rozhodnutí, na nichž záleží naše budoucnost. Jak se často stává, největší a nejdůležitější rozhodnutí záleží na řadě drobných a skrytých každodenních voleb.

Je zřejmé, že četba spisů svaté Terezie bude tím bohatší, čím více bude doprovázena znalostí a používáním exegetických a interpretačních metod. Avšak základem zůstává přímé naslouchání slovům naší matky a učitelky. Přijmeme závazek věnovat každý den určitý čas, třeba i jen velmi krátký, četbě jedné stránky svaté Terezie, a hned bude vykonáno mnohé. Pouze každodenní kontakt s Terezií nám může dát znovu zakusit její charisma. Ze zkušenosti vím, že zmíněná každodenní věrnost není možná na jedné straně bez dlouhodobého „rozhodného rozhodnutí“, které staví tento osobní a ostatním skrytý závazek na přední místo v našem díla, a na straně druhé bez schopnosti přistupovat k textu takoví, jací jsme, s našimi nevyřešenými problémy a vracejícími se otázkami, osvobození od předem hotových řešení.

Dovolte mi jeden příklad. Jakmile otevřeme svazek sebraných spisů svaté Terezie, narazíme na zvláštní úvod *Knihy života*, v němž dává čtenáři výstrahu, aby nezapomínal na temná zákoutí vlastní osoby, o kterých jí není dovoleno mluvit, neboť má psát pouze o svém způsobu modlitby a o milostech, které přijala. Toto prohlášení, které vybočuje ze zaběhnutého hagiografického schématu, nás přivádí k autentickému křesťanskému životu, prožívanému jako stále obrácení. Píše-li Terezie toto, pak právě proto, aby se nikdo necítil vyloučený z možnosti projít stejnou cestu a přijmout stejné milosti, které byly dány jí samotné. Avšak v případě, že se mezi námi a Terezií od Ježíše, mezi naší pravdou a její pravdou, tyčí hradba stereotypů, které – více než his-

torické pravdě o Terezii – odpovídají jistým hagiografickým schémátům nebo jisté spirituální teologii, naslouchání jejím slovům se pro nás nebude moci stát zdrojem spásné obnovy a vystavíme se riziku, že se změní v pouhé zbožné cvičení, z kterého v nejlepším případě budou moci vzejít úvahy moralizujícího či spiritualizujícího typu.

Otvírají se před námi roky, které nás dělí od jubilea v roce 2015: budeme věrní závazku, který Duch svatý předložil naší řeholní rodině? Zkušenost nám na to odpoví. Mezitím však prosíme Pána, aby se v nás, během této cesty, rozhořela naděje, pramenící z povolání, které nám bylo dáno.

otec Saverio Cannistrà, OCD, generální představený

ÚVOD

1. Báseň, jejíž první verš dal název tomuto dokumentu, je vyjádřením života, chápáného jako darovaného člověku Boží láskou a jako zároveň obětovaného Bohu; takový je život svaté Terezie od Ježíše, naší matky. Její duchovní zkušenost jí dovolila žít zjevené pravdy víry jako pravdy povýtce utvářející její osobu (srov. DV 8):¹ v Kristu je lidská bytost, stvořená k Božímu obrazu, vykoupěna; on každou osobu volá a očekává; ve společenství s ním jsme vedeni ke spáse; podobně jako jeho život se život lidské bytosti uskutečňuje v poslušnosti Otcovu plánu. Duchovní zkušenost naší matky Terezie od Ježíše se však neomezuje na událost, která by se týkala jen jí samotné; je také u kořene našeho povolání: „Počátek naší rodiny na Karmelu a hlubší smysl našeho povolání se úzce pojí s duchovním životem a charismatem svaté Terezie, především s těmi mystickými milostmi, pod vlivem kterých se rozhodla pro obnovu Karmelu. Ten má být zaměřen na modlitbu a kontemplaci Božích skutečností, opírat se o evangelium a prvotní řeholi“ (KN 5).

2. Zároveň víme, že „způsob našeho života u obou světců [svaté Terezie a svatého Jana] skvěle září a nalézá výraz a podobu v jejich spisech, takže charismata, kterými se vyznačují, a forma duchovního života jimi předložená, a to i ve věcech, které se týkají užšího sjednocení a zkušenosti s Bohem, nemohou být považována jen za (jejich) osobní; ve skutečnosti náleží k dědictví a plnosti povolání našeho řádu“ (KN 13). Proto, v rámci hnutí návratu k pramenům, který probíhá ve způsobu uvažování a prožívání křesťanské

¹ Použité zkratky označují tyto dokumenty: DV – Dei Verbum; KN – Konstituce a normy aplikace bosých bratří Řádu bl. Panny Marie z hory Karmel; EN – Evangelii nuntiandi; NMI – Novo Millennio Ineunte.

víry a který se také náš řád pokoušel rozvíjet v dokumentech posledních kapitol, chceme se i na této 90. generální kapitule (2009) vrátit ke zdrojům našeho tereziánského charismatu, a to prostřednictvím návrhu stanovené osobní i komunitní četby spisů svaté Terezie, která by nám měla pomoci obnovit vědomí naší identity a našeho poslání v církvi dneška.

3. Vybízíme k této četbě navíc v rámci přípravy na pětisté výročí narození svaté Terezie od Ježíše (2015), aby nám tak bezprostřední kontakt se spisy světice a jejich sapienciální četba umožnily vstoupit do jejího lidského a duchovního dobrodružství, jak je prožila a nabídla ostatním. Chceme v sobě oživit jejího ducha, nechat se proniknout moudrostí, která tryská z jejích spisů, a to tak, že k nim budeme přistupovat v postoji naslouchání, jako učedníci a synové a dcery, abychom tak dali nový impuls svému životu v souladu s tereziánským charismatem, ke službě církvi a světu. Vyhledávejme její slova jako zdroj naděje v naší lidské, křesťanské a karmelitánské zkušenosti.

4. K našemu pozvání, pozornému vůči výzvě zkoumat znamení času jakožto znamení Boží (srov. EN 37), dochází v rámci současného vnímání povolání k hlubokému duchovnímu životu a k obnovenému zájmu o mystiky, které vyžaduje dynamickou a hlubokou spiritualitu, vyrůstající z evangelia a z mystických rozměrů, schopných čelit nedůvěře a nejistotám současných okolností, v nichž žijeme. „Není snad jedním ze „znamení času“ fakt, že v dnešním světě najdeme vedle mohutných procesů sekularizace také rozšířenou touhu po duchovním životě, jež se z větší části ukazuje právě v nové potřebě modlitby?“ (NMI 33a) Tato „rozšířená potřeba spirituality“ moderní doby se jeví jako spojená s velkou tradicí křesťanské mystiky a konkrétně se svědectvím mystiků Karmelu: „Z celé škály svědectví plných světla nemůžeme nevzpomenout učení svatého Jana od Kříže a sv. Terezie z Avily“ (NMI 33b).

5. Tento dokument se jako plod úvah bosých karmelitánů shromážděných na 90. generální kapitule obrací v první řadě na bratry, avšak chce být pozváním také pro bosé karmelitky, pro členy sekulárního řádu (OCDS), ba je otevřený pro celou tereziánskou rodinu. Chce tedy přispět k upevnění pout jednoty mezi bratřími a sestrami, s cílem lépe uskutečňovat a vyjadřovat bohatství charismatu svaté Terezie v církvi. Víme, že rodina založená touto světicí, je rodinou otevřenou, která se během staletí trvale obohacovala novými členy, novými asociacemi a novými instituty. Nemůžeme zapomínat ani na povolání mladých lidí, kteří jsou pro řád zdrojem karmelitánského znovuoobnovení, podobně jako jsou děti znovuoobnovením rodin. Zvláštním způsobem chceme pozvat naše sestry, bosé karmelitky, aby společně s námi vykonaly tuto duchovní pouť k oslavám Výročí. Ve spojení s nimi a s celou rodinou Karmelu chceme nést pochodeň tereziánského charismatu a zaměřit svou

pozornost prvořadě na hodnotu vnitřní modlitby v srdci církve a na apoštolskou moc velkodušného sebedarování.

(Pokračování v příštím čísle.)

Svatá Terezie od Ježíše na malbě z počátku 20. století v poutním kostele v Kostelním Vydří. Malíř Rupert Lorenz ji vyobrazil s obvyklými atributy: knihou a ptačím brkem, které poukazují na její významné spisy, a planoucím srdcem, proboděným štípem, což připomíná mystický prožitek, s nímž se svěřuje ve své Knize života (29,13).

Citujeme Tereziin text v připravovaném překladu P. Vojtěcha Kohuta, OCD:

Kapitola 29, 13: Pánu se zachtělo, abych zde několikrát měla toto vidění: viděla jsem při sobě anděla, po levé straně, v tělesné podobě, což obvykle nevidím, leč velmi zřídka. I když se mi často zpřítomňují andělé, nevidím je přítom, nýbrž je tomu jako u předchozích vidění, o kterých jsem prve mluvila.

Pán chtěl, abych toto vidění měla takto: anděl nebyl velký, nýbrž malý, velmi krásný, s tak rozžářenou tváří, že se zdál být jedním z oněch velmi vznešených andělů, u nichž se zdá, že celý hoří. Půjde o ty, kterým se říká cherubové, neboť jména mi neříkají; ale jasně vidím, že v nebi je takový rozdíl mezi jedněmi a druhými anděly, a dalšími a dalšími, že bych to neuměla vyjádřit. Viděla jsem tedy v jeho ruce hojně pozlacené kopí, a na jeho hrotu se mi zdálo, že byl trochu rozpálený. Zdálo se mi, že jím několikrát probodl mé srdce a pronikl až do útrob. Když jej vytrhával, zdálo se mi, že je strhával s sebou a mě zanechával celou planoucí ve velké Boží lásce. Bolest byla tak veliká, že mě nutila k oněm vzlykům, a zároveň mi tato velikánská bolest působí tak krajní příjemnost, že člověk nemůže toužit, aby přestala, ani duše se nespokojí s ničím menším, než je Bůh sám.

Terezie od Ježíše: Odvaha a humor, ženskost a svoboda

Juan Antonio Marcos, OCD (Madrid)

Na stránkách, které následují, představujeme některé klíčové pojmy, jež nám dovolují lépe poznat a pochopit jak psychologii, tak i jazyk oné okouzluující a vášnivě ženy, jakou byla Terezie od Ježíše. Její existenciální odvaha, autenticita života, její humor a její svoboda, stejně tak jako její raný feminismus, jsou v Evropě 16. století čímsi neslýchaným.

Naše klíčové pojmy si kladou za cíl nasměrovat člověka k aktuální a živoucí četbě, čili k četbě, která si všímá pozitivních „účinků“, jež mají mít tereziánské texty² na život dnešních čtenářů, na nás. Nesmíme zapomínat, že tereziánské dílo má pro moderního čtenáře „přidanou hodnotu“, která spočívá v tom, že se nám předkládá především jako narativní/zkušenostní teologie („To vše na základě zkušenosti, neboť pak jde o něco jiného, než když se o tom přemýšlí“ – CV 6,3). Když nám Terezie „vypráví“, co prožila a zakusila (svou vlastní životní zkušenost), navazuje na hloubku života, kde se všichni cítíme propojeni jedni s druhými, a proto také se samotným Bohem.

„Aby mluvila o Bohu, ujímá se slova tím, že mluví o sobě samé“ (C. Kaufmann). Proto nám empatická četba jejích textů pomůže, abychom se lépe napojili na skutečného tereziánského ducha, abychom se ponořili do hlubin její duše, rozevřené před čtenářem, a abychom objevili, že v hloubce Tereziina nitra je všechno překvapivé. Neboť v hlubině nitra spočívá pravda o jejím životě a pravda o nás samotných. Z její osobní zkušenosti se vynořuje – jak se to děje vždy u opravdových mystiků – to, co je univerzálně lidské.

1. Odvaha a osobní rozhodnost

Jde o jednu z prvních psychologických a osobnostních Tereziiných známek. Odvaha, smělost, „rozhodnost“ (jak se vyjadřuje ona) tváří v tvář jakémukoli

² Použité zkratky spisů sv. Terezie: C – Cesta dokonalosti; CV – Cesta dokonalosti dle rukopisu z Valadolidu; CE – Cesta dokonalosti dle rukopisu z Escorialu; Ž – Kniha života; Z – Kniha o založeních; H – Vnitřní hrad; D – Dopisy; St – Stanovy; Rel – Duchovní relace.

problému nebo nesnázi, kterou přinese život, jak na úrovni duchovní, tak i materiální či při zakládání.

Odvaha především **ve věcech vnitřních** (v duchovním dobrodružství): „velmi rozhodné rozhodnutí nezastavit se... ať přijde cokoli“ (CV 21,2). A ať okolí namítá, co chce: „Zde jsou nebezpečí, tamta kvůli tomu zbloudila...“ (CV 21,2). Jde o typické téma *Cesty dokonalosti*.

„Rozhodné rozhodnutí“ je **celkový postoj**, který definuje člověka modlitby existenciálním a vitálním způsobem. Vlastní vnitřní život se nám vykresluje jako boj, jako zápas: „zápaste“, „nejste zde kvůli ničemu jinému, než abyste zápasily“ (CV 20,2). Tereziánská „rozhodnost“ není jednotlivou činností, ani se nemůže zúžit na dobu modlitby někde v koutku kaple. Jedná se o existenciální postoj, jak je tomu i u samotné modlitby.

Terezie zde mluví o „svaté smělosti“ (v CV 41,4 mluví o „svaté svobodě“), o odvaze žít život. Jedná se o to „rozhodnout se“ s absolutním přesvědčením, že Bůh je vždy věrný: (Usilujte dojít ke svatosti) „a nemějte strach, že by se tak nestalo kvůli Němu, nestane-li se tak kvůli nám. (...) Nic ze všeho, co poznáváme, že se více líbí Pánu, nemá být něčím, co si netroufáme s jeho přízní vykonat. Tato domýšlivost [= důvěra] (...) působí, že stále roste pokora: mít onu svatou smělost, že Bůh pomáhá silným“ (CV 16,8).

A tak, kdo objevil hodnotu modlitby, bude rovněž potřebovat vytrvalost. Nejde o cestu, která by nás ušetřila námah:

„A říkám vám, že je velmi důležité, ba je to všechno, mít velké a velmi rozhodné rozhodnutí nezastavit se, dokud k ní nedojdeme,
ať přijde cokoli,
ať se stane cokoli,
ať se snáší cokoli,
ať si reptá kdokoli,
ať už se tam dospěje, nebo se umře cestou...“ (CV 21,2).

Nezapomeňme, že se nacházíme v kontextu polemiky ohledně vnitřní modlitby mezi teology a inkvizitory na jedné straně a kontemplativními a duchovními osobami na straně druhé. Klasické napětí mezi činností a kontemplací. A v kontextu – jak všichni víme – antifeminismu a ortodoxie, v němž ojedinělé případy některých žen-vizionářek vyvolaly všeobecnou podezřívavost vůči kterékoli duchovní ženě. Terezie pozvedá svůj hlas proti této úzkostlivé a chorobné podezřívavosti. Stojíme před další „překážkou“ na tomto „Božím putování“: „...jak se mnohokrát děje, když se říká: zde jsou nebezpečí, tamta

kvůli tomu zbloudila, jiný se oklamal, další, kdo se modlil, upadl, škodí to ctnostem, není to pro ženy, neboť jim z toho vzházejí přeludy, lépe bude, když budou příst, není potřeba těchto jemností, stačí Otčenáš a Zdravas Maria...“ (CV 21,2).

I ve *Vnitřním hradu* Terezie zdůrazní, že pro duši je důležitá: „Velká rozhodnost, že raději ztratí život a odpočinek a všechno, co se jí nabízí, než aby se vrátila k tomu, co bylo předtím“ (2H 1,6). „Jeho Majestát chce odvážné duše a je jejich přítelem, když kráčejí s pokorou a bez jakékoli důvěry v sebe. A neviděla jsem takovou duši, která by na této cestě zůstala nízkou; ani žádnou zbabělou duši, která by pod záštitou pokory i po mnoha letech došla k tomu, k čemu ty druhé dojdou za krátký čas. Až mě leká, jak mnoho na této cestě znamená, když se někdo odváží k velkým věcem; byť pak duše nemá sílu, i tak letí a dospívá k ledašcemu, třebaže – jako ptáček, který má nedostatečné peří – se unaví a padá“ (Ž 13,2).

A odvaha rovněž **ve věcech vnějších** se projevuje při dobrodružství zakládání: v *Knize o zakládáních* a tváří v tvář nesnázím tělesným, zeměpisným (cesty, vody, sněh), ekonomickým, nemocem, odporu prostředí. To je typické téma *Zakládání...*

Podívejme se na nějaký příklad. Jsme u zakládání v Burgosu, roku 1582: „Otec provinciál chtěl na toto zakládání jet s námi. Částečně proto, že byl tehdy bez dalších povinností, neboť již skončil svá adventní kázání a měl jít navštívit Soriu, neboť od doby, co byla založena, ji neviděl a nebyla to velká zájímavost, částečně aby dohlédl na mé zdraví na cestách, neboť počasí bylo tak drsné a já tak stará a nemocná“ (Z 31,16).

A tak bychom mohli pokračovat v citacích ze *Zakládání*, mimo jiné by se mohlo dodat:

„A já jsem se ulekla a uvažovala o tom, jak mnoho záleží na tom, abychom nehleděli na naši slabou kondici, když pochopíme, že se tím slouží Pánu, byť by se nám stavěly do cesty jakékoli překážky, neboť je mocný, aby ze slabých činil silné a z nemocných zdravé.

A i kdyby tak neučinil, bude pro naši duši nejlepší trpět, upřít oči na jeho čest a slávu a zapomenout na sebe. K čemu je život a zdraví, ne-li k tomu, abychom je ztratili kvůli tak velkému Králi a Pánu? Věřte mi, sestry, že nikdy se vám nebude dařit zle, půjdete-li tudy.

A já vyznávám, že má ubohost a slabost mnohokrát způsobila, že jsem se bála a pochybovala; ale nevzpomínám si na žádnou (takovou situaci), poté, co mi Pán dal hábit bosé, ani několik let předtím, že by mi výhradně ze svého milosrdenství neudělil milost zvítězit nad pokušeními a vrhnout se k tomu, co jsem poznávala, že je k jeho větší službě, byť by to bylo sebetěžší. Velmi

jasně chápu, že bylo velmi málo to, co jsem dělala ze své strany, avšak Bůh nechce víc než tuto rozhodnost, aby pak všechno udělal ze své. Kéž je vždy požehnán a chválen, amen“ (Z 28,18b-19).

S tím velmi dobře souzní tereziánské pozvání k tomu, abychom „se odvážili žít (riskovali život)“ (Ž 21,4), abychom znovu otevřeli všechny dveře...

2. Autenticita a pravda

„Příměst, autenticita, pravda“, to jsou některá slova, která se v tereziánských spisech opakují.

Podívejme se na některé citace v tomto ohledu: když mluví Terezie o matce otce Graciána, říká, že se setkala s „přímostí a jasnem, které jsem propadla“ (D 119,2 z 20. září 1576). A v závěru *Knihy života* vyznává, že postupovala tak, že „předkládala to, co se v ní dělo, se vši přímostí a pravdou, jaké byla schopna“ (Ž 40,24). „Mám ráda příměst“ (D 397,12); „Nakonec: pravda trpí (*padece*), avšak nehyní (*no perece*)“ (D 284,26), vyznává ve svých dopisech.

A připomeňme její oblíbené vyjádření v této věci: „kráčet v pravdě“ (6H 10,7). „Ducha, který nekráčí uvedený do pravdy, bych raději chtěla bez modlitby“³ (Ž 13,16). To jsou jen některé z mnoha citací, které by se mohly uvést. Jedna výpověď z *Procesů*⁴ je velmi příznačná: Když se Terezie někdo vyptával na život, jaký vedou její mnišky, ona odpovídala tím, že vyprávěla o jejich životě s velkou upřímností a přímostí; s veškerou pravdou a bez vytáček. A obvykle k tomu dodávala, že pravda nemůže nikdy nikomu uškodit; pravda nikdy nedává špatný příklad, ani neškodí.

Vždy lze odpustit nedůslednost – všichni jsme nedůslední – ale nebývá snadné odpustit neautentičnost nebo pokrytectví. „Tereziin úspěch spočívá v tom, že se vystavuje našemu pohledu tak pravdivá, nezapomenutelná, že se i její literární nezdárnost stává součástí toho, proč ji čteme a obdivujeme. Onu nesmírnou, obrovskou duši, tak svobodnou a tak poddajnou, „živý plamen lásky“, nelze nazírat plytkými brýlemi literatury. Byl by to smrtelný hřích a Pán by z něj od nás vyžadoval počet“ (F. Rico).

3 Světice je přesvědčena, že pro vnitřní modlitbu je pokora (tj. vnitřní pravdivost) zcela zásadní, neboť ten, kdo v modlitbě není pravdivý, mohl by si namlouvat věci, které nejsou (např. jak daleko postoupil v duchovním životě, jaké milosti od Boha obdržel, apod.). V tomto případě dává Terezie přednost tomu, aby se taková osoba modlitbě nevěnovala, neboť nebude pak žít ve větší a nebezpečnější iluzi (pozn. překl.).

4 Srov. BMC, 19, *Procesos de beatificación y canonización de Sta. Teresa de Jesús*, díl II, Burgos: 1935, s. 495 a 533.

Máme zde před sebou Tereziino naléhavé pozvání k tomu, abychom se odvážili žít vlastní život, abychom se stali průzračnými, abychom byli jedněmi a týmiž, abychom šli životem bez masek a převleků.

3. Tereziánský humor

Tereziánský humor se projevuje především veselím a radostí ze života, a dost. A tak světice mluví o „uspokojených života“ (Ž 4,5); „velké spokojenosti, že je mniškou“ (Ž 33,5). „Naplnilo mě spokojeností, že jsem v tomto stavu [= jako mniška], takže dodnes jsem toho nikdy nelitovala“ (Ž 4,2) [To píše po třiceti letech řeholního života].

A také nás vybízí, abychom oživovali **vnitřní spokojenost**: „vnitřní veselí“ (Z 14,5); „vnitřní radost“ (7H 3,5; Z 1,1; 27,12).

Dokonce i uprostřed nemoci života, ona, která byla nemocná po větší část svého života, s takřka každodenními těžkostmi, vždy oživovala radost: „Všechno jsem překonala... s velkou radostí“ (Ž 6,2); „měla jsem těžké tělesné bolesti... překonávala jsem je s velkou radostí“ (Ž 30,8).

A na počátku celého duchovního dobrodružství nás vybízí také k radosti a spokojenosti: „Ať se v počátcích snaží kráčet s radostí a svobodou; neboť jsou některé osoby, u nichž se zdá, že přicházejí o všechnu zbožnost, jakmile něco trochu opomenou“ (Ž 13,1).

A spolu s vnitřní spokojeností je u Terezie přítomná také starost o to rozradostnit také život ostatních, „dopřát spokojenost druhým“: „Neboť v tom mi Pán dával milost, že jsem rozdávala spokojenost, kdekoli jsem byla“ (Ž 2,8); „Neboť v tomto *dopřívání spokojenosti druhým* jsem zacházela do krajnosti...“ (Ž 3,4). „Pán dá milost jedném, aby byly osvěžením pro druhé“ (St 27).

Značná část lidského štěstí závisí na této zdravé otevřenosti vůči ostatním, jako se to děje u štěstí matky vůči jejímu dítěti: „Tento dům je nebem, je-li možné je mít na zemi, pro toho, kdo se spokojí s tím, že jenom činí spokojeným Boha a nehlídá na vlastní spokojenost“ (C 13,7).

A má smysl pro humor do té míry, že je schopná **smát se sama sobě**, svému životu, vlastnímu jazyku: „Směji se těmto přirovnáním, která se mi nelíbí“ (7H 2,11); „Směji se tomu, jak mi on [= její bratr Vavřinec] posílá sladkosti, dárky a peníze, a já jemu žínici“ (D 173,19).

„Usmívání se je součástí rozvoje společenských postojů a schopnosti komunikace, podstatným aspektem k tomu, aby bylo možné stát se lidskou bytostí. První odměnou, kterou obdarovává dítě své rodiče, je úsměv“ (S. Rose).

Smysl pro „rekreaci“, slavení, básně, zpěv a hravost se v Tereziiných spisech také objevují: „všechny spolu mohou mluvit o tom, co jim dává větší zálibení“ (St 26). Gratuita života... Ona sama skládá a zpívá své verše... (srov. Z 13,5 o stylu tereziánské rekreace). To je velmi karmelitánská tradice.

V rámci tohoto „stylu“, byla pro Terezii velmi důležitým okamžikem **rekreace**. Ta představuje klíčový aspekt humanistické stránky Tereziina životního stylu. Zavedla rekreaci do nových konventů, neboť, jak se zdá, v klášteře Vtělení v Avile neexistovala. Zavedla ji v samotných *Stanovách*, kde mluví o dvou časech během dne pro rekreaci. Ve *Stanovách* říká, že během rekreace mohou sestry mluvit o „tom, co jim dá větší zálibení“. Nemají tam hrát hry a mají mít s sebou drobné ruční práce („všechny ať tam mají své přeslice“), které by jim nikdy nepřekážely v uvolnění a využití příležitosti ke konverzaci: „neboť Pán dá milost jedné, aby poskytla osvěžení (*recreación*) ostatním“.

V *Cestě* zdůrazňuje, že rekreace slouží k tomu, aby „se snažily odpočinout“. „Snažte se také odpočinout si se sestrami, když toho mají zapotřebí, a právě tak po dobu obvyklé rekreace, *i kdyby to nebylo podle vašeho gusta*, neboť když se tak děje uvážlivě, to všechno je dokonalou láskou“ (C 7,7).

Také v *Přibytích* mluví Terezie na toto téma: „Někdy mám obzvláštní radost, když jsme spolu a já vidím, jak mají tyto sestry tak velké nitro, že ta, která může víc, víc chválí našeho Pána, když vidí *tu milost*, že se nachází v klášteře; neboť je vidět velmi jasně, že tyto chvály vycházejí z nitra duše“ (6H 6,12). Je to schopnost „těšit se“.

A v *Dopisech* protestuje, když vidí, že některý z vizitátorů navrhuje, aby sestry neměly rekreaci v den, kdy přijímají *eucharistii*: to by pak, namítá, bratři kněží nemohli mít rekreaci nikdy, neboť slaví mši denně (srov. D 144,2). Stojíme tedy před tím, co můžeme nazvat slavnostní četbou tereziánských spisů, s důraznou výzvou, abychom se připojili k radosti (srov. Jungel), abychom znovu začali žít...

4. Zdravá („svatá“) svoboda

Terezie nás vybízí, abychom ve všem „kráčeli se svatou svobodou“ (C 41,4). Předně ve vnitřním, duchovním dobrodružství, kde se nitro osoby chápe jako

prostor svobody: „Zdá se mi, že vám [sestry] bude útechou těšit se v tomto vnitřním hradu, neboť bez povolení představených do něj můžete vstupovat a procházet se jím v kteroukoli hodinu“ (H závěr,1).

Jinou její starostí je téma svobody **vůči sobě samé**, vůči lidskému „já“, vůči „egu“: „Není horšího zloděje“ (CV 10,1), řekne Terezie, než jsme my sami. Na uvedeném místě mluví Terezie s nemalou ironií o obsesi ohledně zdraví. Když se vyjadřuje ohledně přehnaných starostí o vlastní zdraví, říká: „Některé mnišky, jak se zdá, nepřicházejí do kláštera, leč aby se snažily neumřít. Každá se o to snaží, jak může...“ (CV 10,5). „Nezachovávají ani ty nejobyčejnější věci Řehole, jako je mlčení, které nám *přece* nechce ublížit. Jakmile se domnívají, že je bolí hlava, nepřijde jim ani ve snu, aby šly do chóru – což je právě tak nezabije. Jeden den *nejdou*, protože je hlava bolí, další den proto, že je bolela, a další tři dny, aby je už víc nebolela“ (CE 15,4).

A také jde o svobodu **vůči vnějším obtížím**. *Kniha života* končí takto: „Nyní již, chvála Bohu, i když na mne mnozí reptají a jiní o mně mluví velmi tvrdě, pramálo se mě to dotýká. Jelikož jsem již odešla ze světa a jsem v malé a svaté společnosti, hledím na to jakoby shůry, a velmi málo se mě dotýká, co říkají nebo co se o mně ví“ (srov. Ž 40,21-22).

A pro Terezii není nic tak důležité jako svoboda; nejen aby ji neztratila, nýbrž aby o ni opřela „rozhodnost“: „A tak se nelekejte, sestry, toho mnohého, co jsem vložila do této knihy, abyste usilovaly o tuto svobodu“ (C 19,4). To je to, co Terezie nazývá „odpoutaností od všeho stvořeného“, což je synonymum zdarmadanosti a svobody, nebýt připoután k ničemu a k nikomu: „Nedovolme, ó, sestry, aby naše vůle byla otrokyní kohokoli, nýbrž jen toho, který ji vykoupil svou krví“ (CV 4,8).

Tak osvobozující by mohla být naše četba tereziánských spisů! Osvobozující od každého strachu, neboť obavy nás nenechají být námi samotnými, nenechají nás být svobodnými ani šťastnými.

5. Raný (předjímaný) feminismus:

Tento feminismus je zjevný v jejích výslovných nářcích nad tím, že si uvědomuje a cítí, jak je vyloučena na okraj: „Stačí být ženou, aby mi klesla křídla“ (Ž 10,7); „Ó, ubohý motýlku [mluví sama k sobě], spoutaný tolika řetězy, které tě nenechají vzlétnout tak, jak bys chtěl!“ (6H 6,4).

Nebo o těch, kdo jsou právě všemocnými inkvizitory, činí narážku: „Nestačí, Pane, že nás svět drží umlčené, že pro Vás neděláme na veřejnosti nic, co by za něco stálo, ani se neodvážíme mluvit o jistých pravdách, že potají pláče-me; a Vy byste snad neměl vyslyšet tak spravedlivou prosbu? Tomu, Pane, nevěřím, pro Vaši dobrotu a spravedlnost, neboť jste spravedlivý soudce, a ne jako pozemští soudcové, kteří – jako Adamovi synové, a koneckonců, všichni muži, – nenacházejí ženskou ctnost, kterou by nepodezřívali“ (CE 4,1).⁵

A také ohledně církevní hierarchie, jež ženu vylučovala na okraj, si připomeňme historku s nunciem Felipem Segou, který označil Terezii za „ženu neklidnou a toulavou, která – v rozporu s příkazem svatého Pavla – vyučuje...“ A s tak notorickým: „Bůh mi řekl,“ Tereziinu odpověď: „Pověz jim, ať nesledují jen jedno místo Písma, nýbrž ať hledí i na ostatní, a zda mi snad mohou spoutat ruce“ (Rel. 16).

Uprostřed společnosti, která ženy diskriminovala, Terezie, posazená za stůl spolu s těmi, kdo byli obžalováni před cenzory (jimiž byli vždy muži), muse-la množit své rétorické strategie, aby si získala jejich benevolenci a souhlas. A tu si používáním přisuzovaného nižšího postavení ženy vypomohla nato-lik, aby si jemně získala přízeň čtenáře: „a já opravdu nejsem nic“ (Ž 31,24); „já nejsem od toho, abych říkala víc“ (Ž 21,5). Avšak „ač jsem, co jsem“ (CE 32,7; Ž 15,7; 21,2), „kdybych měla oprávnění psát...“ (Ž 6,8), „avšak nemám žádnou hodnotu, můj Pane“ (Ž 39,13), „stačí být ženou, aby mi klesla křídla“ (Ž 10,7). To všechno jsou doklady raného feminismu, v němž je obsažen ro-vněž protest.

„Terezie bezpochyby trpěla strašlivou diskriminací ženy své doby. Byla rea-listkou a přijala, co nemohla změnit, a změnila, co bylo v jejích rukou, a umě-la správně rozlišit jedno od druhého. Zůstává však otevřené pole pro její dce-ry a syny, aby posunuli kupředu k co nejautentičtější interpretaci její charizma v našem dějinném okamžiku, z pozice naší citlivosti, a především, na zákla-dě hluboké reflexe Božího slova a spisů Terezie a Jana“ (C. Kaufmann).

Proto se zde můžeme a máme otevřít feministické četbě svaté Terezie, která předpokládá, že vždy budeme odmítat diskriminaci žen ve všech oblastech společnosti a rehabilitovat to, co je ženské, ve všech sférách života, počínaje církví.

⁵ Tato citace byla cenzorem úplně přeškrtnuta, takže byla dlouho nečitelná; teprve poměrně nedávno se původní text podařilo rekonstruovat.

Závěr: známka kvality celého duchovního putování

Pro Terezii se autenticita veškeré mystické zkušenosti prověřuje následnými „účinky“: „Podle účinků a následných skutků se poznají tyto pravdy modlit-by, neboť není lepší tavící kelímek, kde by se vyzkoušely“ (4H 2,8).⁶ „Po ovo-ci je poznáte...“ (Mt 7,16).

V duchovním dobrodružství neexistují pravověrné a bludné formy a cesty (ve spiritualitě ztrácí tato otázka význam). Skutečně důležitá je ortopraxe (správné uskutečňování). A v tomto smyslu lze říci, že existují zdravé a ne-zdravé cesty, jak žít duchovní život: „zdravou“ bude taková, která plodí pozi-tivní účinky v našem reálném, všedním životě; a „nezdravou“ bude taková, která přináší účinky negativní.

Ve zkušenosti (a dílech) Terezie můžeme rozlišit na jedné straně **účinky** v je-jím vlastním životě a na straně druhé skutečnost, že její vlastní zkušenost (a její spisy) mají moc **nakazit** život druhých. Podívejme se na to blíže.

Za známku opravdové kontemplativní modlitby pokládá svěřice **schopnost odpouštět**: „A velmi dobře si povšimněte, že pokud Bůh nějaké duši uděluje při modlitbě milost, o které jsem řekla, že patří k dokonalé kontemplaci, a ona pak není velmi rozhodnutá, když se jí k tomu naskytne příležitost, aby skutečně odpustila jakékoli bezpráví, byť by bylo sebezávažnější – ne ony nicotnosti, kterým se říká bezpráví – její modlitbě příliš nedůvěřují“ (C 36,8).

Odpuštění, které má Terezie na mysli, je navíc „bezprostřední“ a „bez toho, že by nás to stálo minimum“: „Na začátku se může stát, že když Pán uděluje tyto milosti, duše není hned posílena; avšak říkám, že když jí⁷ je uděluje i na-dále, pak ji v krátkém čase učiní silnou, ne-li co do jiných ctností, tak co do odpuštění ano. Nemohu věřit, že duše, která dospívá tak blízko samotné-mu Milosrdenství a tu poznává, kým je a jak mnoho jí Bůh již odpustil, neod-pouští těm, kdo ji urazili, hned s naprostou snadností“ (C 36,12).

A obecně tím, podle Terezie, dochází k tendenci **zjednodušovat** život: „Nuže, ráda bych to uzavřela tímto: abychom se vždy, když myslíme na Krista, roz-pomínali *také* na lásku, s níž nám prokázal tolik milostí, a jak velkou *lásku* nám projevil Bůh, když nám dal takovou záruku, že nás má rád; neboť láska

⁶ Rozdíl mezi „evangeliem“ a „zákonem“ se nevztahuje na jejich obsah, nýbrž na jejich účin-ky nebo následky. Zákon děsí a zabíjí, ale evangelium navrácí lidem radost... Výklad Písma je „evangeliem“, když činí lidi svobodnými a šťastnými, když jim dává život (2 Kor 3,6) (srov. U. Luz).

⁷ Komentář překladatele: občas vložená slova navíc uvádím kurzívou, aby bylo zřejmé, že je to „výpomoc“ překladu.

vyvolává lásku. A i kdyby to bylo zcela na počátku a my *byli ještě* velmi ubozí, *přece* se snažme kráčet stále tak, abychom si toho stále hleděli a probouzeli v sobě lásku. Neboť když nám jednou Pán udělí milost, že se nám tato láska vtiskne do srdce, pak nám všechno bude připadat snadným a vykonáme *co-koli* zakrátko a velmi snadno“ (Ž 22,14). Nazírat a modlit se činí náš život „snazším“.

A klíčovými účinky tereziánské mystické zkušenosti je dvojí schopnost „**mít soucit**“ a „**těšit se**“: „A když vidíš nemocnou, které můžeš přinést úlevu, udělej vše proto, abys nepřišla o tuto obětavost, a měj s ní soucit; a má-li nějakou bolest, ať ta bolí tebe; a pokud by bylo zapotřebí, posti se, aby ona jedla; ani ne tak kvůli ní, jako spíš proto, že víš, že tvůj Pán to od Tebe žádá. Jde o opravdové sjednocení vůlí; a kdybys viděla, že nějakou osobu velmi chválí, ještě více se raduj, než kdyby chválili tebe. (...) Tato radost, v níž se chápou ctnosti sester, je velkou věcí. A kdybychom u některé viděli nějaký nedostatek, pociťuj ho, jako by byl zvenčí, mimo nás, a přikryj ho“ (5H 3,11).

Tereziiny spisy mají také moc nakazit a proměnit život druhých, navnadit, přetvořit, roztáhnout srdce, osvobodit... „Terezie nevytesává výroky pro budoucí generace; začíná mluvit, avšak činí to tak svěžím a ženským jazykem, že se prosazuje již samotnou krásou svých pojetí a svých emocí a **člověku se rozšiřuje srdce**, otevírají se mnohé dveře, o nichž netušil, že existují“ (J. Cotta).

Tereziin výraz, který snad nejlépe vystihuje přetvářející charakter tereziánského jazyka a jeho obrovskou moc nakazit její čtenáře, zní: „navnadit duše“ (Ž 18,8). Tím je vyjádřen cíl, který naše mystička sleduje: „mým úmyslem je navnadit duše na tak vznešené dobro“.

Stojíme před obrovskou mocí tereziánského díla **nakazit**. Úsměv, stejně tak jako zívnutí, jsou nakažlivé... Ale nakažlivými jsou také láska, důvěra a odvaha (a také jejich záporné protiklady), to věděla již Terezie – mnohem dříve, než Rizzolatti objevil „zrcadlové neurony“.⁸ A to znamená, že jsme nastaveni k emoční nákaze. A Terezie má moc svou vášní pro Boha nakazit své čtenáře, a tak přetvořit jejich život k ještě větší lidskosti. A Terezie je ženou, „se kterou žít je vzrušující, neboť nás mocně uvádí do víru života, který se zcela odevzdává do rukou Božích“ (C. Kaufmann).

Ze španělštiny přeložil P. Vojtěch Kohut, OCD.

Ještě jedna modlitba k Marii, Matce naděje

(Zpracoval P. Gorazd, O.Carm.)

V předminulém čísle našeho časopisu jsme uveřejnili článek *Panna Maria – Matka naděje* a vyobrazení stejnojmenné ikony. Obojí souviselo s poutí mladých lidí do Říma, kterou letos uspořádal řád karmelitánů (O.Carm.). Teprve dodatečně jsem zjistil, že tento pohled na Pannu Marii, byl – nejspíš vědomě, i když to nebylo výslovně zmíněno – přejat ze závěru papežského dokumentu, který byl vydán Janem Pavlem II. 28. června 2003, v předvečer slavnosti svatých apoštolů Petra a Pavla, ve 25. roce jeho pontifikátu, a plným titulem se jmenuje: posynodální apoštolská exhortace *Ecclesia in Europa* o Ježíši Kristu žijícím v jeho církvi, prameni naděje pro Evropu.⁹

Je tedy na místě nejen tento inspirační zdroj jmenovat, ale zároveň bude pro nás nepochybně přínosem i připomenout si alespoň závěr zmíněného dokumentu a v něm uvedenou modlitbu k Panně Marii – Matce naděje.

Odevzdání se Marii

„*Na nebi se objevilo veliké znamení: žena oděná sluncem*“ (Zj 12,1)

Žena, drak a dítě

122. Celé dějiny církve jsou doprovázeny „znameními“, jež stojí před očima všech, ale vyžadují, aby byla vyložena. Mezi ně klade kniha Zjevení „veliké znamení“, které se objevilo na nebi a které vypráví o boji ženy s drakem.

Žena oděná sluncem, jež je v mukách před porodem (srov. Zj 12,1–2), může být chápána jako Izrael, rodící Mesiáše, „toho, který má vládnout všem národům železným prutem“ (Zj 12,5; srov. Ž 2,9). Ale je to také církev, lid Nové smlouvy, vydaný napospas pronásledování a přesto chráněný Bohem. Drak je „starý had, nazývaný ďábel a satan, svůdce celé země“ (Zj 12,9). Boj je nerovný: zdá se, že drak má převahu, taková je jeho zpupnost vůči bezbranné a trpící ženě. Ve skutečnosti je vítězem syn, kterého žena porodila. V tomto

8 G. RIZZOLATTI a C. SINIGAGLIA, *Las neuronas espejo*, Barcelona: Paidós, 2005.

9 Český překlad vydala Česká biskupská konference (sešit č. 82) a v elektronické podobě ho lze najít na www.cirkev.cz/cirkev-ve-svete/dokumenty/hneda-rada/?cmd...id...

boji je jedno jisté: drak už byl poražen, „byl svržen na zem a jeho andělé byli svrženi s ním“ (Zj 12,9). Přemohl jej svou smrtí a zmrtvýchvstáním Kristus, Bůh, který se stal člověkem, a mučedníci „Beránkovou krví a slovem svého svědectví“ (Zj 12,11). A i když drak bude pokračovat ve svém odporu, není se čeho bát, protože už došlo k jeho porážce.

123. Tato jistota naplňuje církev na její pouti, když v ženě a draku znovu rozpoznává své vlastní dějiny. Žena, která rodí chlapce, nám připomíná Pannu Marii, především ve chvíli, kdy byla proniknuta bolestí u paty kříže, jak znovu rodí Syna jako vítěze nad knížetem tohoto světa. Je svěřena Janovi a on pak je svěřen jí (srov. Jan 19,26–27), a tak se Maria stává matkou církve. Díky poutu, které spojuje Marii s církví a církev s Marií, se lépe objasňuje tajemství ženy: „Maria totiž, přítomná v církvi jako matka Vykupitele, má mateřskou účast na „usilovném boji proti mocnostem temnot“, který se odehrává v celých lidských dějinách.

A pro toto ztotožnění se církve se „ženou oděnou sluncem“ (Zj 12,1) lze říci, že „církev už došla v blahoslavené Panně k dokonalosti bez poskvrny a vrásky“.¹⁰

124. Celá církev tedy hledí k Marii. Díky velmi četným mariánským svatyním rozestým ve všech národech tohoto světadílu je úcta k Marii v evropských národech velmi živá a rozšířená.

Církvi v Evropě, i nadále kontempluj Marii a poznej, že je „mateřsky přítomná a plně účastná v mnohonásobných a těžkých problémech, kterých je dnes plný život jednotlivců, rodin a národů. Spatřuj v ní pomocníci křesťanského lidu v nepřetržitém boji mezi dobrem a zlem, aby „nepadl“, nebo když padne, aby opět „povstal““.¹¹

Modlitba k Marii, Matce naděje

125. V tomto rozjímání, živeném čistou láskou, se nám Maria jeví jako obraz církve, která žije nadějí a rozpoznává spásné a milosrdné dílo Boží, v jehož světle rozpoznává vlastní cestu a celé dějiny. Maria nám pomáhá i dnes pochopit dění okolo nás ve vztahu k jejímu Synu Ježíši. Maria je novým stvořením, utvořeným Duchem Svatým, a dává v nás růst ctnosti naděje.

¹⁰ JAN PAVEL II., encyklika *Redemptoris Mater* (25. března 1987), 47: AAS 79 (1987), 426.

¹¹ *Tamtéž*, 52: l. c., 432; srov. *Propositio*, 40.

K ní, k Matce naděje a útěchy, se s důvěrou obraťme se svou modlitbou, svěťme jí budoucnost církve v Evropě a všechny ženy a muže tohoto kontinentu:

Maria, Matko naděje,
kráčeš s námi!
Nauč nás hlásat živého Boha,
pomáhej nám vydávat svědectví Ježíši, jedinému Spasiteli,
učíš nás ochotnými sloužit bližním,
přijímat potřebné,
zasazovat se o spravedlnost,
s nadšením budovat spravedlivější svět;
přimlouvej se za nás, kteří pracujeme v dějinách
s jistotou, že se naplní Otcův plán;
Jitřenko nového světa,
ukáž, že jsi Matkou naděje, a bdi nad námi;
bdi nad církví v Evropě:
aby skrze ni zářilo evangelium;
aby byla autentickým místem společenství;
aby bylo živé její poslání hlásat a slavit evangelium naděje
a sloužit mu pro mír a radost všech.
Královno míru, chraň lidstvo třetího tisíciletí!
Bdi nade všemi křesťany:
ať pokračují s důvěrou na cestě jednoty
jako kvas pro svornost kontinentu.
Bdi nad mladými, nadějí budoucnosti:
kež velkodušně odpovídají na Ježíšovo volání.
Bdi nad odpovědnými představiteli národů:
ať se angažují v budování společného „domu“,
v němž budou respektovány důstojnost a právo každého.
Maria, dej nám Ježíše!
Dej, abychom ho následovali a milovali!
On je nadějí církve, Evropy a lidstva.
On žije s námi, mezi námi, ve své církvi.
S tebou prosíme:
„Přiď, Pane Ježíši!“ (Zj 22,20.)
Kež naděje na slávu, kterou vlil do našich srdcí,
přináší plody spravedlnosti a pokoje!

Krásný obraz Panny Marie z oltáře v chórové kapli karmelitánského kláštera v bavorském Straubingu. Panna Maria tu sice není zobrazena jako Matka naděje, ale - jak říká nápis na obrazem - jako Radost karmelitánů. A to je jméno, které vlévá naději a rozechřívá srdce...

KARMEL

ČASOPIS PRO DUCHOVNÍ ŽIVOT

Vydává Českomoravská generální delegatura řádu karmelitánů v Kostelním Vydří.

Odpovědný redaktor P. Gorazd Cetkovský O.Carm.

ISSN - KARMEL 1210 - 499X

Podávání novinových zásilek povoleno Českou poštou s. p., ředitelstvím odštěpného závodu Jižní Čechy v Českých Budějovicích, j. zn.: P - 1911 / 97 ze dne 9. dubna 1997.

Evidenční číslo: MK ČR E 13791

Starší čísla časopisu najdete na www.karmel.cz